

З А Р Л И Г

Эдилгэ абалгада эсэргүүсэлгын асуудалнуудаар Буряад Уласай Юрэнхылэгшын, Буряад Уласай Толгойлогшын зарим шийдхэбэринүүдтэ хубилалтанууды оруулха тухай

Буряад Уласай гуримшуулгын хуули ёһоной зарим шийдхэбэринүүдые хүсэндөө байгаа хуулитай зохилдуулха зорилгоор
т о г т о о н о б:

1. «Буряад Уласай гүрэнэй эрхэтэнэй албанай тушаалнуудые эзэлхээс хэдэһэн эрхэтэдэй болон Буряад Уласай гүрэнэй эрхэтэнэй алба хаагшадай үгэдэг мэдээнүүдэй зүб ба хүсэд байһые болон Буряад Уласай гүрэнэй эрхэтэнэй алба хаагшадай албан ёһоор бээс абажа ябаха эрилтэнүүдые сахилгыг шалгах тухай» гэхэн Буряад Уласай Юрэнхылэгшын 2010.02.04-эй № 15 зарлигаар баталагдаһан Буряад Уласай гүрэнэй эрхэтэнэй албанай тушаалнуудые эзэлхээс хэдэһэн эрхэтэдэй болон Буряад Уласай гүрэнэй эрхэтэнэй алба хаагшадай үгэдэг мэдээнүүдэй зүб ба хүсэд байһые болон Буряад Уласай гүрэнэй эрхэтэнэй алба хаагшадай албан ёһоор бээс абажа ябаха эрилтэнүүдые сахилгыг шалгалта тухай Дүримэй 16-дахи пунктын «а» дотор пунктда (Буряад Уласай Юрэнхылэгшын 2010.10.01-эй № 108, 2011.03.17-ой № 35, 2012.03.05-ай № 35 зарлигуудай, Буряад Уласай Толгойлогшын 2012.07.13-ай № 155, 2012.09.17-ой № 200, 2014.07.30-ай № 139, 2014.11.06-ай № 189, 2015.05.27-ой № 79, 2015.09.24-эй № 159, 2016.02.29-эй № 27, 2016.08.23-ай № 162, 2017.08.28-ай № 166, 2017.12.25-ай № 276, 2019.06.27-ой № 129, 2019.10.03-ай № 206, 2021.06.24-эй № 185, 2022.07.08-ай № 148, 2023.05.02-ой № 81 зарлигуудай найруулгаар) «тушаан абалгын» гэхэн үгэнүүдые «абалгын» гэжэ хэлгэн, хубилалта оруулха.

2. «Буряад Уласай гүрэнэй тушаалнуудые эзэлхээс хэдэһэн эрхэтэдэй болон Буряад Уласай гүрэнэй тушаалнуудые эзэлдэг нюурнуудай олзо оршонууд тухай, эд зөөри ба зөөридэ хабаатай уялганууд тухай мэдээнүүдые үгэлгэ тухай» гэхэн Буряад Уласай Юрэнхылэгшын 2010.03.19-эй № 31 зарлигаар баталагдаһан Буряад Уласай гүрэнэй

тушаалнуудыг эзэлхээс хэдэн эрхэтэдэй болон Буряад Уласай гүрэнэй тушаалнуудыг эзэлдэг нюурнуудай олзо оршонууд тухай, эд зөөри ба зөөридэ хабаатай уялганууд тухай мэдээнүүдыг үгэлгэ тухай Дүримэй 10-дахы пунктын хоёрдохи абзацыг (Буряад Уласай Юрэнхылэгшын 2010.05.05-ай № 55, 2012.03.05-ай № 35 зарлигуудай, Буряад Уласай Толгойлогшын 2012.07.13-ай № 155, 2014.07.30-ай № 139, 2014.11.06-ай № 188, 2014.11.06-ай № 189, 2015.07.06-ай № 106, 2019.03.18-ай № 41, 2019.06.27-ой № 129, 2023.05.02-ой № 81, 2023.06.28-ай № 122 зарлигуудай найруулгаар) удаадахи найруулгаар бэшэн, хубилалта оруулха:

«- Буряад Уласай Засагай газарай Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, орлогшонор, Буряад Уласай сайдууд, Буряад Уласай Һунгуулиин комиссийн түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо, нарин бэшэгэй дарга, Буряад Уласта олзын хэрэг эрхилэгшэдэй эрхэнүүдыг хамгаалгын талаар бүрин этигэмжэтэ, Буряад Уласта үхибүүнэй эрхын талаар бүрин этигэмжэтэ тушаа баримтануудыг Буряад Уласай Толгойлогшын хаража үзэхын тула;».

3. «Буряад Уласай гүрэнэй тушаалнуудыг эзэлхээс хэдэн эрхэтэдэй болон Буряад Уласай гүрэнэй тушаалнуудыг эзэлдэг нюурнуудай үгэдэг мэдээнүүдэй зүб ба хүсэд байһыг болон Буряад Уласай гүрэнэй тушаалнуудыг эзэлдэг нюурнуудай хизаарлалтануудыг сахилгыг шалгах тухай» гэнэн Буряад Уласай Юрэнхылэгшын 2010.03.24-эй № 35 зарлигаар баталагдаһан Буряад Уласай гүрэнэй тушаалнуудыг эзэлхээс хэдэн эрхэтэдэй болон Буряад Уласай гүрэнэй тушаалнуудыг эзэлдэг нюурнуудай үгэдэг мэдээнүүдэй зүб ба хүсэд байһыг болон Буряад Уласай гүрэнэй тушаалнуудыг эзэлдэг нюурнуудай хизаарлалтануудыг сахилгыг шалгалта тухай Дүримэй 17-дохи пунктын «д» дотор пунктын хоёрдохи абзацыг (Буряад Уласай Юрэнхылэгшын 2011.03.25-ай № 42, 2011.05.23-ай № 105 зарлигуудай, Буряад Уласай Толгойлогшын 2012.07.13-ай № 155, 2012.09.17-ой № 200, 2014.07.30-ай № 139, 2014.11.06-ай № 189, 2016.02.29-эй № 27, 2016.08.23-ай № 162, 2017.08.28-ай № 166, 2017.12.25-ай № 276, 2019.06.27-ой № 129, 2021.06.24-эй № 185, 2022.07.08-ай № 148, 2023.05.02-ой № 81 зарлигуудай найруулгаар) удаадахи найруулгаар бэшэн, хубилалта оруулха:

«- Буряад Уласай Засагай газарай Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, Буряад Уласай Засагай газарай Түрүүлэгшын орлогшо, Буряад Уласай сайд, Буряад Уласта олзын хэрэг эрхилэгшэдэй эрхэнүүдыг хамгаалгын талаар бүрин этигэмжэтэ, Буряад Уласта үхибүүнэй эрхын талаар бүрин этигэмжэтэ, Буряад Уласай Һунгуулиин комиссийн Түрүүлэгшэ, Һунгуулиин комиссийн Түрүүлэгшын орлогшо, Һунгуулиин комиссийн нарин бэшэгэй дарга тушаа баримтануудыг хаража үзэхын тула Буряад Уласай Толгойлогшын байгуулһан комиссида;».

4. «Буряад Уласай гүрэнэй эрхэтэнэй алба хаагшадай албан ёһоор бээе абажа ябаха эрилтэнүүдые сахиха болон ашаг һонирхолой зүрилдөө гуримшуулха талаар комиссинууд тухай» гэхэн Буряад Уласай Юрэнхылэгшын 2010.09.02-ой № 97 зарлигаар баталагдаһан Буряад Уласай гүрэнэй эрхэтэнэй алба хаагшадай албан ёһоор бээе абажа ябаха эрилтэнүүдые сахиха болон ашаг һонирхолой зүрилдөө гуримшуулха талаар комиссинууд тухай Дүримдэ (Буряад Уласай Юрэнхылэгшын 2012.03.05-ай № 35, 2012.04.23-ай № 73 зарлигуудай, Буряад Уласай Толгойлогшын 2012.09.17-ой № 200, 2014.07.30-ай № 139, 2014.11.06-ай № 189, 2015.05.27-ой № 79, 2015.07.06-ай № 106, 2016.02.29-эй № 27, 2016.04.21-эй № 71, 2016.08.23-ай № 162, 2017.12.25-ай № 276, 2022.07.08-ай № 148, 2023.05.02-ой № 81, 2023.06.28-ай № 122 зарлигуудай найруулгаар) удаадахи хубилалтануудые оруулха:

4.1. 3-дахи пунктун «а» дотор пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«а) Буряад Уласай гүрэнэй эрхэтэнэй алба хаагшадай (саашадаа - гүрэнэй алба хаагшад) эдилгэ абалгада эсэргүүсэхэ зорилгоор «Эдилгэ абалгада эсэргүүсэлгэ тухай» гэхэн 2008.12.25-ай № 273-ФЗ Холбоото уласай хууляар, холбоото уласай бусад хуулинуудаар ба Буряад Уласай хуулинуудаар тогтоогдоһон хизаарлалта болон хорюулнуудые, ашаг һонирхолнуудай зүрилдөө һэргылхэ гү, али гуримшуулха тухай эрилтэнүүдые сахилгы, уялгануудые дүүргэлгы хангалгада (саашадаа - албандаа бээе абажа ябаха ёһодо табигдадаг эрилтэнүүд болон (гү, али) ашаг һонирхолнуудай зүрилдөө гуримшуулха тухай эрилтэнүүд);».

4.2. 15-дахи пунктда удаадахи удхатай «е» дотор пункт нэмэхэ:

«е) албандаа бээе абажа ябаха ёһодо табигдадаг эрилтэнүүдые ба (гү, али) ашаг һонирхолнуудай зүрилдөө гуримшуулха тухай эрилтэнүүдые сахилгада һаалта хэһэн, тэрээнһээ дулдыдалгүй ушар байдалай тохёолдоһон тухай гүрэнэй алба хаагшын дуулгалга.».

4.3. 16.4-дэхи пунктые удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«16.4. Тус Дүримэй 15-дахи пунктун «б» дотор пунктун табадахи абзацта ба «е» пунктда заагдаһан дуулгаһан бэшэгүүдые эдилгэ абалгын болон бусад гэмтэ хэрэгүүдые һэргылхэ талаар гүрэнэй зургаанай ажаллагшадые бүридхэлгын албанай таһаг хаража үзэдэг, дуулгаһан бэшэгүүдые хаража үзэлгын дүнгүүдээр үндэһэ баримтатай тобшололнуудые бэлдэдэг.».

4.4. 16.5-дахи пунктда «15-дахи пунктун «д» дотор пунктда» гэхэн үгэнүүдые «15-дахи пунктун «д» ба «е» дотор пунктнуудта» гэжэ һэлгэхэ.

4.5. 16.6-дахи пунктда:

4.5.1. «а» дотор пунктда «15-дахи пунктун «д» дотор пунктда» гэхэн үгэнүүдые «15-дахи пунктун «д» ба «е» дотор пунктнуудта» гэжэ һэлгэхэ.

4.5.2. «в» дотор пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«в) тус Дүримэй 15-дахи пунктун «б» дотор пунктун хоёрдохи ба табадахи абзацуудта, «д» ба «е» дотор пунктнуудта заагдаһан хандалгануудые ба дуулгаһан бэшэгүүдые уридшалан хаража үзэлгын

дүнгүүдээр үндэхэ баримтатай тобшолол, мүн тиихэдэ тус Дүримэй 23, 24.3, 24.4, 25.1-дэхи пунктнуудай ёһоор шийдхэбэринүүдэй нэгыг гү, али ондоо шийдхэбэри абахын тула зууршалганууд.».

4.6. 17.2-дохи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«17.2. Тус Дүримэй 15-дахи пунктн «д» ба «е» дотор пунктнуудта заагдаһан дуулгаһан бэшэгүүд комиссийн ээлжээтэ (түсэбтэ) зүблөөн дээрэ хаража үзэгдэдэг.».

4.7. 18-дахи пунктда «15-дахи пунктн «б» дотор пунктаар» гэхэн үгэнүүдые «15-дахи пунктн «б» ба «е» дотор пунктнуудаар» гэжэ хэлгэхэ.

4.8. 18.1-дэхи пунктн «а» дотор пунктда «15-дахи пунктн «б» дотор пунктаар» гэхэн үгэнүүдые «15-дахи пунктн «б» ба «е» дотор пунктнуудаар» гэжэ хэлгэхэ.

4.9. Удаадахи удхатай 24.4-дэхи дотор пункт нэмэхэ:

«24.4. Тус Дүримэй 15-дахи пунктн «е» дотор пунктда заагдаһан асуудал хаража үзэлгын дүнгүүдээр комисси удаадахи шийдхэбэринүүдэй нэгыг абадаг гэбэл:

а) гүрэнэй алба хаагшаһаа дулдыдалгүй ушар байдалай тохёолдолгын ба тэрэнэй албандаа бээ абажа ябаха ёһодо табигдадаг эрилтэнүүдые ба (гү, али) ашаг һонирхолнуудай зүрилдөө гуримшуулха тухай эрилтэнүүдые сахиха аргагүй байлгын хоорондох шалтагаан ба хойшолонгой холбооной бии байһые зүбшөөхэ;

б) гүрэнэй алба хаагшаһаа дулдыдалгүй ушар байдалай тохёолдолгын ба тэрэнэй албандаа бээ абажа ябаха ёһодо табигдадаг эрилтэнүүдые ба (гү, али) ашаг һонирхолнуудай зүрилдөө гуримшуулха тухай эрилтэнүүдые сахиха аргагүй байлгын хоорондох шалтагаан ба хойшолонгой холбооной үгы байһые зүбшөөхэ.».

4.10. 25-дахи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«25. Тус Дүримэй 15-дахи пунктн «а», «б», «г», «д» ба «е» дотор пунктнуудта заагдаһан асуудалнуудые хаража үзэлгын дүнгүүдээр болон тиигэхэ үндэһэнэй бии һаань, комисси тус Дүримэй 21 - 24, 24.1 - 24.4 ба 25.1-дэхи пунктнуудаар заагдаһанһаа ондоо шийдхэбэри абажа болохо. Иимэ шийдхэбэри абаха үндэһэн ба ушар шалтагаанууд комиссийн зүблөөнэй баримта гэршэлһэн данса соо харуулагдаха ёһотой.».

5. «Буряад Уласай Толгойлогшын дэргэдэхи Эдилгэ абалгада эсэргүүсэлгын талаар комисси тухай» гэхэн Буряад Уласай Толгойлогшын 2015.05.15-ай № 65 зарлигай 2-дохи хабсаргалтада (Буряад Уласай Толгойлогшын 2015.09.24-эй № 159, 2016.02.29-эй № 27, 2016.03.24-эй № 48, 2016.07.19-эй № 134, 2016.10.06-ай № 175, 2017.03.13-ай № 51, 2017.05.18-ай № 93, 2017.07.06-ай № 129, 2017.12.14-эй № 262, 2018.03.20-ой № 50, 2018.09.21-эй № 187, 2018.10.15-ай № 201, 2018.12.14-эй № 239, 2019.04.26-ай № 83, 2019.06.10-ай № 111, 2019.06.27-ой № 129, 2019.09.09-эй № 197, 2020.03.12-ой № 35, 2020.08.21-эй № 186, 2021.03.22-ой № 84,

2022.03.22-ой № 58, 2023.02.09-эй № 14, 2023.11.22-ой № 206 зарлигуудай найруулгаар) удаадахи хубилалтануудыг оруулха:

5.1. 3-дахи пунктда «Эдилгэ абалгада эсэргүүсэлгын асуудалнуудай талаар Оросой Холбоото Уласай Юрэнхылэгшын Хүтэлбэреэр» гэхэн үгэнүүдые «Гүрэнэй албанай, ажаллагшадай ба эдилгэ абалгада эсэргүүсэлгын асуудалнуудай талаар Оросой Холбоото Уласай Юрэнхылэгшын Хүтэлбэреэр» гэжэ хэлгэхэ.

5.2. 5-дахи пунктын «е» дотор пунктын хоёрдохи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«- Буряад Уласай Засагай газарта, Буряад Уласай Нунгуулиин комиссида Буряад Уласай гүрэнэй тушаалнуудыг эзэлдэг нюурнуудай болон Буряад Уласта олзын хэрэг эрхилэгшэдэй эрхэнүүдые хамгаалгын талаар бүрин этигэмжэтын, Буряад Уласта үхибүүнэй эрхын талаар бүрин этигэмжэтын тушаалнуудыг эзэлдэг нюурнуудай (саашадаа - Буряад Уласай гүрэнэй тушаал эзэлдэг нюур) эдилгэ абалгада эсэргүүсэхэ зорилгоор «Эдилгэ абалгада эсэргүүсэлгэ тухай» гэхэн 2008.12.25-ай № 273-ФЗ Холбоото уласай хууляар, холбоото уласай бусад хуулинуудаар тогтоогдоһон хизаарлалта болон хорюулнуудыг, ашаг һонирхолнуудай зүрилдөө һэргылхэ гү, али гуримшуулха тухай эрилтэнүүдые сахилгыг, уялгануудыг дүүргэлгыг хангалгада (саашадаа - тушаалаараа бээ абажа ябаха ёһодо болон ашаг һонирхолнуудай зүрилдөө гуримшуулгада табигдадаг эрилтэнүүд) хабаатай асуудалнууд;».

5.3. 7-дохи пунктда удаадахи удхатай «б.1» дотор пункт нэмэхэ:

«б.1) Буряад Уласай гүрэнэй тушаал эзэлдэг нюурай тушаалдаа зохистойгоор бээ абажа ябаха ёһодо табигдадаг эрилтэнүүдые ба (гү, али) ашаг һонирхолнуудай зүрилдөө гуримшуулха тухай эрилтэнүүдые сахилгада һаалта хэһэн, тэрэһнээ дулдыдалгүй ушар байдалай тохёолдоһон тухай «Эдилгэ абалгада эсэргүүсэлгэ тухай» гэхэн 2008.12.25-ай № 273-ФЗ Холбоото уласай хуулиин 13-дахи статьягай 6-дахи хубиин ёһоор оруулһан дуулгаһан бэшэг;».

5.4. 9-дэхи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«9. Тус Дүримэй 7-дохи пунктын «б» - «г» дотор пунктнуудта заагдаһан мэдүүлгэнүүд, дуулгаһан бэшэгүүд Буряад Уласай Толгойлогшын нэрэдэ оруулагдадаг.

Тус Дүримэй 7-дохи пунктын «б» дотор пунктда заагдаһан мэдүүлгэ тус нюурнуудай олзо оршо тухай, эд зөөри ба зөөритэй холбоотой уялганууд тухай мэдээнүүдые тушаахын тула тогтоогдоһон гуримаар ба болзорто оруулагдадаг.

Бүрин этигэмжэтэ зургаан тус Дүримэй 7-дохи пунктын «б» - «г» дотор пунктнуудта заагдаһан мэдүүлгэнүүдые болон дуулгаһан бэшэгүүдые уридшалан хаража үзэдэг болон тэдэниие хаража үзэһэнэй дүнгүүдээр тус бүридэнь шалтагаа дурдаһан тобшолол бэлдэдэг. Мэдүүлгэ, дуулгаһан бэшэг, тобшолол ба дуулгаһан бэшэгыг уридшалан хаража үзэхэ үедэ абтаһан бусад баримта бэшэгүүд дуулгаһан бэшэгэй ороһон үдэрһөө

ажалай 7 үдэрэй туршада Комиссиин түрүүлэгшэдэ тушаагадаг. Асуултануудай эльгээгдэбэл, дуулгаһан бэшэг, тобшолол болон бусад баримта бэшэгүүд ороһон үдэрһөөнь 45 үдэрэй туршада Комиссиин түрүүлэгшэдэ тушаагадаг. Тус болзор хойшолуулагдажа болохо, зүгөөр 30 үдэрһөө дээшэ бэшээр.».

5.5. 10-дахи пункт хүсээ буураһанда тоолохо.

5.6. Удаадахи удхатай 20.1-дэхи пункт нэмэхэ:

«20.1. Тус Дүримэй 7-дохи пунктын «б.1» дотор пунктда заагдаһан дуулгаһан бэшэг хаража үзэлгын дүнгүүдээр Комисси удаадахи шийдхэбэринүүдэй нэгы абажа болохо гэбэл:

а) дуулгаһан бэшэг оруулһан нюурһаа дулдыдалгүй ушар байдалай тохёолдолгын ба тэрэнэй албандаа (тушаалаараа) бээ абажа ябаха ёһодо табигдадаг эрилтэнүүдые ба (гү, али) ашаг һонирхолнуудай зүрилдөө гуримшуулха тухай эрилтэнүүдые сахиха аргагүй байлгын хоорондохи шалтагаан ба хойшолонгой холбооной бии байһые зүбшөөхэ;

б) дуулгаһан бэшэг оруулһан нюурһаа дулдыдалгүй ушар байдалай тохёолдолгын ба тэрэнэй албандаа (тушаалаараа) бээ абажа ябаха ёһодо табигдадаг эрилтэнүүдые ба (гү, али) ашаг һонирхолнуудай зүрилдөө гуримшуулха тухай эрилтэнүүдые сахиха аргагүй байлгын хоорондохи шалтагаан ба хойшолонгой холбооной үгы байһые зүбшөөхэ.».

6. «Буряад Уласай Толгойлогшын болон Буряад Уласай Засагай газарай Захиргаанай Эдилгэ абалгын ба бусад гэмтэ хэрэгүүдые һэргылхэ талаар таһаг тухай Дүрим баталха тухай болон «Буряад Уласай Толгойлогшын болон Буряад Уласай Засагай газарай Захиргаанай Тусхай программануудай хороон тухай Дүрим баталха тухай» гэхэн Буряад Уласай Юрэнхылэгшын 2007.11.21-эй № 691 зарлигта хубилалтануудые оруулха тухай» гэхэн Буряад Уласай Толгойлогшын 2022.12.26-ай № 274 зарлигаар баталагдаһан Буряад Уласай Толгойлогшын болон Буряад Уласай Засагай газарай Захиргаанай Эдилгэ абалгын ба бусад гэмтэ хэрэгүүдые һэргылхэ талаар таһаг тухай Дүримдэ (Буряад Уласай Толгойлогшын 2023.06.28-ай № 122 зарлигай найруулгаар) удаадахи хубилалтануудые оруулха:

6.1. 1.4-дэхи пунктда «Эдилгэ абалгада эсэргүүсэлгын асуудалнуудай талаар Оросой Холбоото Уласай Юрэнхылэгшын Хүтэлбэреэр» гэхэн үгэнүүдые «Гүрэнэй албанай, ажаллагшадай ба эдилгэ абалгада эсэргүүсэлгын асуудалнуудай талаар Оросой Холбоото Уласай Юрэнхылэгшын Хүтэлбэреэр» гэжэ хэлгэхэ.

6.2. Удаадахи удхатай 3.1.12.1-дэхи пункт нэмэхэ:

«3.1.12.1. Оросой Холбоото Уласай эдилгэ абалгада эсэргүүсэхэ тухай хуулинуудые сахилгада хабаатай хубида Буряад Уласай Толгойлогшын болон Буряад Уласай Засагай газарай ашаг һонирхолнуудые этигэмжын үндэһөөр сүүдэй зүблөөнүүд дээрэ түлөөлэлгэ.».

7. Тус зарлиг албан ёхоор толилогдоhon үдэрhөө хүсэндөө орохо.

Буряад Уласай Толгойлогшо

А. Цыденов

**Улаан-Үдэ хото,
Засагай газарай байшан**

2024 оной юниин 13

№ 92

Толгойлогшын болон Засагай газарай Захиргаан түлэб дурадхаа
утаһан: 21-64-73

аг4